

Upat ka Mga Yawi kon Unsaon Pagsulbad Sa Panagbangi (Mga Liyohang Responsibilidad)

Mga Yawing Pulong: Pag-ila, Paggahin, Pag-angkon, Pag-tuman

I. Pasiuna

A. Daghang bag-ong mga magtutuo natingala nga ang mga panagbangi moabot diha sa ilang kaugalingon human sila nahimong magtutuo. Bisan pa gani ang mga hingkod na matingala nganong maglimbasog gihapon sa pakigbangi.

1. Maka sinati kita ug panagbangi diha sa atong mga sirkumstansya nga adunay kalabutan sa ubang tao.

a. Santiago 1:2, “Mga igsoon ko, isipa nga maoy tumang kalipay sa diha nga igakasugat ninyo ang nagkalainlaing mga panulay.”

2. Pakigbangi sa ubang tao.

a. Makasinati kita ug panagbangi diha sa kaminyoon.

1) Col. 3:9 – Si Pablo nag-ila bisan kristohanon na’ng managtiayon mao hinoon ang adunay kapait sa matag-usa tungod sa panagbangi. “Mga bana, higurmaa ninyo ang inyong masigkaasawa, ug ayaw ninyo sila pagpahimungti.”

b. Makasinati kita ug panagbangi ngadto sa atong mga anak ug ang mga anak ngadto sa ilang mga ginikanan.

1) Col. 3:21, “Mga amahan, ayaw pagsuk-a ang inyong mga anak aron dili sila mawad-an sa kadasig.”

2) Efeso 6:1-3, “Kamong mga anak, kinahanglan managsugot kamo sa inyong mga ginikanan diha sa Ginoo, kay buhat kini nga matarung. Tumahod ka sa imong amahan ug inahan (kini mao ang nahaunang sugo nga may saad), aron magauswagon ikaw ug mataas ang imong kinabuhi dinhi sa yuta.”

c. Ang panagbangi mahitabo sa mga trabaho ug sa mga Relihiyosong Organisasyon.

- 1) Filipos 4:2-3. “Hangyoon ko si Euodia ug hangyoon ko si Sintique nga magkauyonay untaiha sila sa Ginoo. Ug mangamuyo ako kanimo usab, tinuod kong masigkauban sa buhat, nga unta tabangan mo kining mga babayehana, kay sila nagpangabudlay abay kanako sa pagpakaylap sa Maayong Balita uban kang Clemente ug sa tanang uban kong mga Maasigkamagbubuhat kinsang mga ngalan anaa sa basahon sa kinabuhi.”

B. Ang dakong kalainan sa mga magtutuo ug dili magtutuo dili tungod kay adunay panagbangi o wala. Ang dakong kalainan mao nga kon unsaon nila pag-atubang niini. Ang mga magtutuo aduna silay mga hinagiban, ang gahum sa paggamit niini, pagbansay, ug ang suporta sa paggamit niin nga mosulbad sa mga problema sa ilang kinabuhi. Ang mga magtutuo paga-gantihan usab sa paggamit sa ilang mga Bibliyanhong mga hinagiban.

C. Ang nag-unang pangutana sa mga tao kung maghisgut ug malisod nga sitwasyon (panagbangi) mao nga “Unsa may akong mahimo?” Ngano’ng mangutana sila ana? Tungod kay basi ang ilang ginahimo dili mipolos hangtod nianang tungora ug dili na sila kabalo kung unsay sunod nga buhaton.

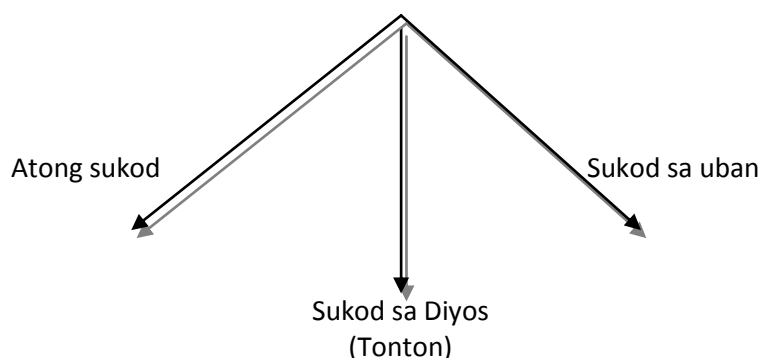
1. Proverbio 14:12- “Adunay usa ka dalan nga daw matarung alang sa usa ka tawo; Apan ang katapusan niana mao ang mga dalan sa kamatayon.”

D. Ang naandan sa atong gidak-ang huna-huna insakto man diha sa pakiglambigit sa uban ug pagsulbad sa panagbangi.

1. Exodo 20:5-6- “Dili mo iyuko ang imong kaugalingon kanila, ni mag-alagad kanila, kay ako si Jehova nga imong Dios, mao ang Dios nga abughoan, nga nagadu-aw sa pagkadautan sa mga amahan sa ibabaw sa mga anak, sa ibabaw sa ikatolo ug sa ibabaw sa ikaupat ka kaliwatan sa mga nagadumot kanako,⁶ nagapakita ako sa mahigugmaong kalolot along sa limibo kanila nga nahigugma kanako, ug nagabantay sa akong mga sugo.”

- a. Ang pulong sa Dios mao ang sukdanan sa insakto. Kitang tanan natawo nga wala g’yud magsubay sa sentro nga linya.

b. Dibuho:

E. Ang prinsipyo sa Liyohan nga Responsibilidad makatabang sa imo sa pagtubag sa duha ka pinakalisud nga mga pangutana diha sa panagbangi.

1. Unsa may mahimo?

2. Kinsa may mohimo ani diha sa pagsulbad sa panagbangi?

- a. Roma 12:18- “Kon mahimo, sumala sa inyong takus maaranan, kinahanglan makigdinaitay kamo uban sa tanang tawo.”

F. Unsa ang upat ka mga butang nga imong mahimo aron mapasig-uli ang relasyon o kaha Makabaton ka ug kalinaw sa imong kaugalingon sa usa ka relasyon nga dili na gayud mauli?

1. Ilhon unsa gayud ang nahitabo o nagakahitabo?
2. Paggahin ug Responsibilidad ang tanan nga adunay kabahin diha sa pakigbangi.
3. Angkonon ang natugyan nga responsibilidad sa iyang kaugalingon.
4. Tumanon kung unsa’y naa diha sa imong liyohan nga responsibilidad.

II. Matinud-anon nga pag-ila kung unsa ang nahitabo (o nagahitabo) diha sa relasyon o panagbangi. Nganong importante kini?

A. Ang Diyos mohatag lamang ug Grasya (Giya) diha sa pagkatinuud (reyalidad).

1. Juan. 1:14, “ Ug ang Pulong nahimong tawo ug ipon kanamo mipuyo siya nga puno sa grasya ug sa kamatuoran; ug among nakita ang iyang himaya, ang himaya nga ingon sa pagadawaton sa bugtong Anak gikan sa Amahan.”

B. Mao kana ang hinungdan nga ang Diyos dili gayud mohatag ug Grasya (gahum, kusog, pabor) diha sa pag-dumili o dili pagtagad sa reyalidad o ang nailhan na.

Kristohanong Paglimud

“Ang paglimud sa paagi sa Diyos sa kasakit (pagbangi) nga buot Niya’ng ayohon alang sa imong benepisyo ug sa Iyang himaya.” CML

C. Pagpadayag sa kamatuoran mohatag ug himaya ngadto sa Diyos.

1. Josue 7:19 , “Ug si Josue miingon kang Achan: Anak ko ihangyo ko kanimo, nha maghatag ka ug himaya sa Ginoo, ang Diyos sa Israel, ug magsugid ka Kaniya; ug sultihi ako karon kong unsa ang imong nabuhat; ayaw ilimod kini kanako.”

D. Adunay upat ka mga hinungdan o rason nganong ang magtutoo dili buot molantaw sa kamatuoran sa ilang kaugalingon o unsa ang nagakahitabo diha sa relasyon. Sama sila sa upat ka pultahan nga mopugong sa tao nga mosulbad sa problema o panagbangi. Kini nga pagkinahanglan sa kamatuoran nga modala ug dako nga kahadlok o kabalaka. Kining upat ka mga hinungdan o rason nagabarug diha sa atubangan sa pultahan sa lawak sa kamatuoran ug kaayuhan nga kini mobabag sa agihanan.

1. Usa ka reyalidad (kamatuoran) nga dili nato buot angkonon ug dawaton. Ang pagdumili usa kini ka dula sa pagdependa sa kaugalingon nga kasagaran mahimong kapildihan sa kaugalingon. Sama sa mga sekreto sa pamilya.
2. Mga pagbati nga dili na nato buot bation pag-usab. Kung unsay tinuod modala ug pagbati nga dili na unta nato buot maminaw o moangkon tungod kay mobati naman pud ta pag-usab sa kasakit niadto'ng kamatuoran.
3. Responsibilidad nga dili nato buot angkonon.
 - a. Tingali adunay pagkinahanglan sa pagpasaylo ug dili na manimalos.
 1. Roma 12:19, "Mga hinigugma, ayaw ninyo himoa ang panimalus, hinonoa hatagi ninyog higayon ang kapungot sa Dios; kay nahisulat man kini nga nagaingon, "Akoa ang panimalus, ako mao ang magabayad, nagaingon ang Ginoo."
 - b. Tingali ang usa magsugod ug dawat ug ang usa nga kanunay niyang ginasalikway.
 - c. Tingali adunay pagkinahanglan nga higugmaon ang usa nga dili angayang higugmaon.
 1. Mateo 5:43,44, "Kamo nakadungog na nga giingon, Higugmaa ang imong silingan ug dumti ang imong kaaway".⁴⁴ Apan magaingon ako kaninyo, Higugmaa ninyo ang inyong kaaway ug pag-ampo kamo alang sa mga magalutos kaninyo.
 - d. Tingali ang usa modawat nga siya nasayop ug mokumpesar ngadto sa nahitungdan. Basi moingon siya nga "Nasayop ko."
 1. Juan 1:9, "Ang matuod nga kahayag nga nagaiwag sa matag-usa ka tawo, kini nagsingabut sa kalibutan."
 - e. Tingali adunay pagkinahanglan nga magahimo ug panag-uli o pagtukod pag- usab sa pagsalig.
 1. Mateo 5:23-24, "Busa, kon ikaw magadala sa imong halad ngadto sa halaran, ug diha mahinumdom ka nga ang im diayng igsoon may gikasuk-an man batok kanimo,²⁴ nan, biyai ang imong halad diha sa atubangan sa halaran, ug umadto ka ug pakig-uli una sa imong igsoon, ug unya bumalik ka ug ihalad mo ang halad."
 - f. Tingali adunay pagkinahanglan nga ang usa mosudya sa lantugi o sa tao (mama, papa, asawa, igsoon na lalaki o babae, uyoan). Ang ubang kultura dili buot mo lantugi sa ubang kultura bisan unsa ang mga balibad ang tanan pagadawaton, bisan kini bakak.
4. Motibo sa kasingkasing (Nag-unang gituohan) nga dili nato buot mailhan.
 - a. Kasina
 - b. Pagkamaibugon

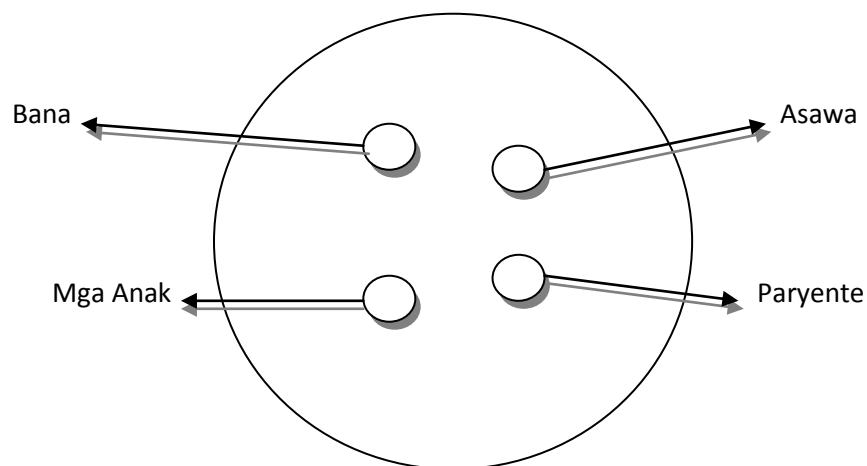
- c. Pagkamasilos (mahadlok nga ilisan/mapulihan)
- d. Garbo
- e. Kahakog

E. Proyekto: Maghimo daw ka ug tininuod nga pagsusi (X-ray) sa panagbangi sa imong relasyon. Ilista kung asa kang dapita (unsa may nagakahitabo), unya ilista asa man kang dapita karon ug asa man ang buot mong adtoan o unsa ang imong gustong usbon sa imong relasyon. Usahay kung diin mo buot padul'ngan sa inyong relasyon mao ang sukwahi nga dapit nimo sa pagkakaran.

III. Paggahin o Tagaan ug responsibilidad alang sa tana'ng adunay kabahin sa panagbangi.

A. Maghimo ug usa ka lingin o liyo alang sa matag-usa nga adunay kabahin sa panagbangi ug ilista kinsa ang naghimo sa unsa. Ang matag tao aduna siyay kaugalingong liyo sa responsibilidad.

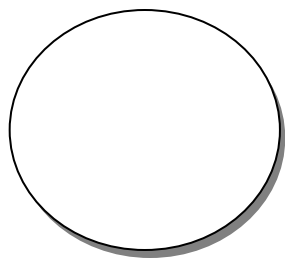
1. Sa una, murag makita nga ang matag'usa anaa sa usa ka dakong liyo o lingin. Apan ang imong tahas mao nga imong ilahi ang matag-usa ka mga liyo o lingin nga sa pagkakaran nahiusa pa.

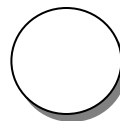
- a. Roma 12:18 "Kon mahimo, sumala sa inyong takus maarangnan, kinahanglan, makigdinaitay kamo uban sa tanang tawo."
- b. Mateo 7:5 "Maut! Kuhaa una ang troso gikan sa kaugalingong mong mata, ug unya Makita ka na pag-ayo sa pagkuhit sa puling gikan sa mata sa imong igsoon."

B. Ang pagkabaton ug kaugalingong liyo o lingin sa responsibilidad tingali bag-o sa imong hunahuna. Ang ubang tao mobati nga ang uban maoy mas daku o kaha sila na ang responsible niana. Busa ilang ginapagamay ang ilang liyo o lingin ug ginapapadaku ang liyo sa uban.

1. Debuho:

Responsibilidad sa uban

Akoang responsibilidad

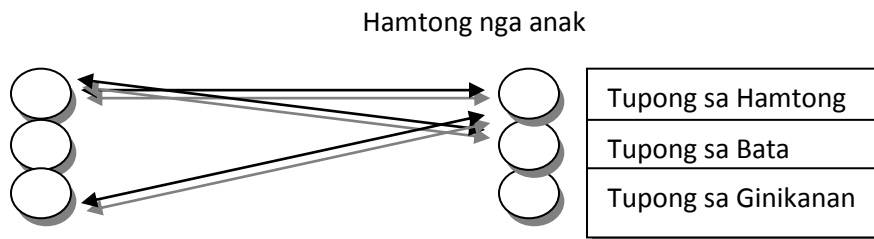
C. Usahay makadungog ta nga ang problema kumplekado na kaayo nga wala nay kasulbaran. Adunay duha ka tubag niana:

1. Tingali dili na sa atoang responsibilidad sa pagsulbad sa problema tungod niining upat ka mga hinungdan: Pangutan-a ang imong kaugalingon, Naa ba ko'y panahon? Otoridad? Abilidad? O kaha mga kahinguhaan o kagamitan nga motabang niini?
2. Basi wala pud nato naila kung kinsa ang responsibilidad ug alang sa unsa.

D. Igahin o Ihatag sa matag tao kung unsa ang tinuod diha sa sulod sa ilang responsibilidad. Unsaon? Pangutana unsa nga mga pulong, buhat ug kinaiya nga angayan sulod sa ilang liyo nga responsibilidad? Dapit nga tagaan ug pagtagad (tahas ug relasyon nga gihisgutan sa Balaang Kasulatan ug unsa ang giuyonan; Unsa ang buluhaton, palisiya). Ang imong liyo usahay mausab sa matag higayon samtang naglabay ang mga katuigan.

1. Ginikanan (Efeso 6:4; Col. 3:21)
Mga anak (Efeso 6:1-3)
2. Asawa (Efeso 5:22; 1 Pedro 3:1-6)
Bana (Efeso 5:25-31; 1 Pedro 3:7)
3. Ugangan o Paryente (Efeso 5:31; Mateo 10:34-37)
 - a. Ang mga ugangan pasidunggan apan dili gikinahanglan tumanon. Ang pagpasidungog usa ka kinaiya diha sa kasingkasing, dili pagtuman sa ilang sugo. Kung ang usa ka asawa "nagatuman" pa gihapon sa iyang inahan, ug magapailalom sa iyang bana, mura siya'g nagaalagad ug mangtas nga duhay ulo.
 - b. Ang ginikanan ug mga ugangan responsable sa ilang kaugalingong kalipay, pagdawat ug emosyonal nga pagkahamtong, dili ang ilang hamtong nga mga anak.
 - c. Ang matag grupo responsable sa panag'estoryahay nga hamtong sa hamtong ug sa tambag kung pangayoon.

Ginikanan

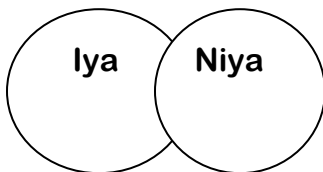

4. Mga anak gawas sa kaminyoon.
5. Anhing- mga bana ug asawa.
6. Nataput nga mga Pamilya
7. Mga Pastor (1 Pedro 5:1-4; 1 Tim. 3:1-7) ,Katawhan (Heb. 13:17)
Opisyales (1Tim: 3:8-13)
8. Opisyales sa Gobyerno (Roma 13:1-7), Nasudnon (1 Timoteo 2:1-13)
9. Diyos/Tao (Filipos. 2:13,13)

E. Likayan ang duha ka mga lit'ag samtang nag'gahin o naghatag sa responsibilidad

1. Pasangil ug sala sa uban aron sa paglikay sa imong mga responsibilidad.
2. Angkonon ang pasangil sa responsibilidad aron makakuha ug pag'uyon, kalinaw ug sa paglikay'g sayup o kaulaw.

F. Sa daghang mga kahigayunan ug sitwasyon adunay mga responsibilidad nga ginasaluhan.

Ginasaluhang responsibilidad

IV. Angkonon ang responsibilidad nga angayan lamang kanimo. Ang paghatag ug pagdawat malaglahi kini. Pwede nimo sultihan ang bata nga limpyuhan niya ang iyang kwarto (Paggahin/hatag) apan tingali dili niya angkonon ang responsibilidad na limpyuhan ang kwarto.

A. Angkuna lamang kung unsa ang anaa sa imong niliyong responsibilidad.

1. Josue 24:15 "Ug kong daw dautan kaninyo ang pag-alagad kang Ginoo, magpili kamo niining adlaw kong kinsa ang inyong alagaron; kong ang mga dios ba nga gialagaran sa inyong mga amahan didto sa unahan sa Suba, kun ang mga dios ba sa mga Amorehanon, kang kinsang yuta inyong gipuy-an: apan alang kanako ug sa akong balay, kami magaalagad kang Ginoo."

B. Isalikway nga adunay pagtahod kung unsa ang gawas sa imong liyo sa responsibilidad.

C. Ilha nga ang Diyos aduna usab siya'y liyong responsibilidad diha sa iyang serkulo sa pagbuhat niining lima ka mga butang:

1. Pagkonbiktar- Juan 16:8
2. Pag-usab- Filipos 2:13
3. Pagkontrolar- Galacia 5:23
4. Kaalam- Santiago 1:5; 3:15-17
5. Panimalos- Roma 12:19

D. Dumilian ang pag-angkon ug responsibilidad aron lamang matuman ang unom ka mga butang.

1. Sa paghimo ug kalinaw – molangan lang kini sa
2. Aron likayan ang sayup nga pagbati nga mobalik lamang sa dili madugay.
3. Aron mintinahon ang pagkabata-bataon nga paglantaw, kining usa ka hamtong nga nitagad ingon nga bata-ngadto-sa ginikanan inay nga hamtong ngadto sa hamtong nga panagsandurot.
4. Aron lamang pagadawat- ang igo dili gayod mahimong igo na.
5. Aron lamang likayan nga isalikway- nga mahitabo lamang sa laing paagi.
6. Aron lamang mapahimoot – ang imong binuhatan dili gayod igo.

E. Ang pag-angkon sa lihitimong responsibilidad mahimong makapasakit alang sa garbo, labi kon adunay kinaiya sa nangagi nga mopasangil ug sala ngadto sa uban. Ingon nga Tiningub nga lagda: ayaw buhata ang alang sa uban kon unsa ang ilang mahimo sa kinatibuk'an para sa ilang kaugalingon.

V. Tumana ang imong niliyong responsibilidad. Naa diri ang kasingkasing sa kaugalingong gahum ug posible nga kausaban.

A. Kini nga mga lakang sa pag-ila, paghatag o paggahin ug pag-angkon walay mahimo kung wala ang katapusan nga lakang nga mao ang pagtuman sa imong kaugalingong liyo sa responsibilidad.

B. Dinhing dapita nimo gitago ang gahum ug pagkontrolar sa imong kinabuhi ug ang kalagmitan sa pag-ayo sa relasyon. Unsaon? Sa dihang mututok ug tumanon ang imohang liyo nga responsibilidad. Mao kini ang lugar sa panalangin sa Dios (benepisyo ug gahum) alang kanimo.

1. Santiago 1:22-25
 - a. Daghang mga tao na naglibog sa pagpaminaw ug pagbuhat. Ang kahibalo dili pagbuhat.
 - b. Ang Diyos dili mopanalangin sa mga nakahibalo, nagahatag/tig'gahin naga-angkon. Ang Diyos naga panalangin lamang kanila nga naga pamuhat. (Mateo 7:21)

C. Ang mga benepisyo sa usa ka nagatuman sa iyang liyo sa responsibilidad.

1. Mohatag kanimo ug butang nga imong tutukan nga dereksiyon “kabalo ko sa sunod nga insaktong buhaton.”
2. Mohatag kanimo ug katuyuan sa kinabuhi- “Aduna ko’y destinasyon nga tumanon.”
3. Mohatag kanimo ug pagbati nga adunay nakab’ot. “Gibati nako nga naa nako sa usa ka dapit.”
4. Mohatag kanimo ug pagkasiguro.” Nasayod ko nga kini angayan nakong buhaton!”
5. Mopakunhod ug kabalaka. “Dili ko matingala kung nagahimo ko ug lain napod nga butang.”
6. Mopakunhod ug kakulba. “Dili gikinahanglan nga mobuhat ko sa laing serkulo o liyo!”
7. Mopakunhod sa panagbangi. “Dili na mao ang akong liyo sa responsibilidad.”
8. Mopabugna ug relasyon. “Karon gawasnon nako nga makipag relasyon.”
9. Mohimo kini nga gamhanang pamatuod o saksi. “Ang akong kinabuhi mosulti ug mas kusog kaysa sa akong pulong.”
10. Mohatag kanimo ug pagbati nga kaayohan. “Aduna ko’y kalinaw sa akong kaugalingon.”

D. Ilhon nato nga adunay mga tao nga dili gayud makipag’uli diha sa katapusang mga adlaw bisan unsay imong buhaton. Ang mga tao modumili sa pag’angkon ug pagtuman kung unsa ang diha sa ilang liyong’ responsibilidad.

1. 2 Timoteo 3:3, “Walay pagbati sa paghigugma, dili malokmay, tigbutang-butang, mapatuyangon, mabangis, dili mahigugmaon sa maayo.”

E. Hinumdumi, nga ikaw manubag lamang sa Diyos diha sa imong liyong’ responsibilidad.

1. 2 Cor. 5:10, “Kay kitang tanan kinahanglan magapangatubang sa hukmanan ni Kristo, aron ang matag-usa magadawat sumala sumala sa nabuhat sa iyang lawas, maayo o dautan.”

F. Daw walay panag-angay nga ikaw lamang nagahimo sa responsibilidad, apan mas maayo na kaysa wala na g’yod. Tinuod dili angayan, apan ang kinabuhi puno sa sala ug ang kalibutan nga puno sa walay kaangayan.

G. Ang imong tahas mao ang pagbuhat kung unsa ang anaa sa imong liyo o serkulo sa responsibilidad, ug sa nabuhat kini, ang imong mahimo mao ang “pagbarog.”

1. Efeso 6:13, “Tungod niini, dad-a ninyo ang tibuok nga hinagiban sa Diyos aron makasukol kamo inig-abot na sa adlaw sa kalisdanan, ug makapugong kamo sa inyong baruganan tapus sa inyong tanang pakigbisug.”

VI. Isalig (Ibalhin) ang imong kaugalingon ngadto sa Diyos, kung ang ubang tao mopakyas sa ilang responsibilidad diha kanimo.

A. Si Hesus wala motubag sa samang paagi ngadto kanila nga nagsakit kaniya ug nagpakyas sa ilang mga responsibilidad.

1. 1 Pedro 2:23a, “Sa gisultihan siyag pasipala (insulto, gi-abuso diha sa pulong), wala siya mobalus pagsultig pasipala; sa nag-antus siya (kasakit, kawad’on, abuso sa pisikal), wala siya manghulga(sa panimalos).”

B. Si Hesus aktibo, dili nga wala’y buhat. Diha sa iyang dili angayang kasakit.

1. 1 Pedro 2:23b, “hinonoa(Hesus) gisalig lamang niya ang tanan ngadto kaniya nga nagapanghukom uban sa katarungan.”

VII. Pasayloa ang uban sa ilang kapakyasan sa pagtuman sa ilang liyo o serkulo sa responsibilidad.

A. Ang Pagpasaylo mao ang pagpadala kanila sa adunay “insaktong pangkagamhanan.” Ang pulong buot ipasabot nga “ipadala sa halayo.”

1. Lucas 23:34, “ Amahan, pasayloa sila, kay wala sila kasabut sa ilang ginabuhat” (katumanan sa kaluwasan).

B. Dawata sa imong kaugalingon ang mga sangputanan sa ilang mga kapakyasan (sala) sa pagtuman sa ilang responsibilidad. Unya tugtan ang Diyos sa paggamit sa ilang kapakyasan sa pagpanalangin kanimo. Maalkansi ka lang sa makadyot, apan moganansiya sa eternidad.

1. Roma 8:18, (Si Apostoles Pablo nagasulti) “Giisip ko nga ang mga pag-antus niining panahona karon dili takus ikatandi sa himaya nga igapadayag ra unya kanato.”

Four Keys to Working through Conflict
(Circles of Responsibility)

Dr. Chuck Lynch

Translated into Cebuano
Joel and Liza Martinez
January 22, 2013